UZAKTAN SÖZLÜ ÇEVİRİ ORTAMLARINDA RÖLE ÇEVİRİNİN KULLANIMI

Özet

Covid-19 ve meydana gelen "teknolojik dönüşüm" (Fantinuoli) ile birlikte sözlü çeviri teknolojilerinin ve uzaktan sözlü çeviri platformlarının kullanımında bir artış yaşanmıştır. Uzaktan sözlü çeviri platformlarında/ortamlarında nadir dil çiftleri için çeviri ihtiyacını karşılamak amacıyla röle çeviri hızlı ve pratik bir çözüm olarak karşımıza çıkmıştır. Çevirmenler için zorlayıcı olarak nitelendirilen uzaktan sözlü çeviri, röle alan veya röle veren çevirmenler için ilave zorluklar meydana getirebilir. Dolayısıyla, artan uzaktan çeviri talebiyle beraber uzaktan çeviri ve röle çevirinin zorluklarını ve doğasını anlamak ve araştırmak, röle çeviri fonksiyonunu geliştirmek isteyen uzaktan çeviri platformları, uzaktan çalışan çevirmenler ve öğrencilerini uzaktan çeviri ortamlarına hazırlamak isteyen eğitmenler için yararlı olacaktır. Bu çalışma, sözlü çevirmenlerin uzaktan çeviri ve röle çeviri yaparken karşılaştıkları zorlukları ortaya koymayı ve uzaktan yapılan röle çeviri ile yüz yüze yapılan röle çeviri arasındaki farklılıkları incelemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda, 49 kişinin katıldığı bir anket çalışması yürütülmüştür. Anketten elde edilen bulgulara göre uzaktan yapılan röle çeviri, uzaktan çeviride çevirmenlerin yaşadığı zorluklar üzerine var olan alan yazınına paralellik göstermiştir. Buna ek olarak, katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda, kestirim yapmanın zorluğu, artan kulak-ses aralığından (EVS) kaynaklı gecikmeler ve röle veren tercümanın çeviri kalitesi gibi röle çeviri ile ilişkilendirilen ilave zorluklar Gile'in Çaba modeli (1995) ve bu model içerisinde yer alan işleme kapasitesinden kaynaklı sorunlar çerçevesinde tartışılmıştır. Röle çeviri üzerine yazılmış literatürün kısıtlı olmasından dolayı derecelendirme ve tercih belirleme sorularının yanı sıra açık uçlu sorular da sorulmuştur. Katılımcıların açık uçlu sorulara vermiş olduğu cevaplar, uzaktan yapılan röle çeviride bölünmüş konuşma metni, röle veren çevirmenin konuşma hızı, aksanı, sesi ve çeviri kalitesi, uzaktan çalışma koşullarıyla beraber toplantı veya görüşme öncesi çevirmeni görememe, duyamama ve konuşamama, çevirmeni tanıyamama, bir sorun olduğunda çevirmene doğrudan olarak işaret edememe ve uzaktan çeviri platformlarında dil kanalları arası geçiş yaparken yaşanan ek gecikmeler gibi sorunların çevirmenleri zorladıklarını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Röle çeviri, uzaktan çeviri, uzaktan sözlü çeviri, çeviri teknolojileri, uzaktan çeviri uygulamaları

KAYNAKÇALAR

Altman, Janet. “What Helps Effective Communication? Some Interpreters’ Views.” *The Interpreters’ Newsletter*, no. 3, Dec. 1990.

Cenkova, Ivana. “Relay Interpreting.” *Routledge Encyclopedia of Interpreting Studies*, edited by Franz Pöchhacker, Routledge, 2015, pp. 339–341.

Fantinuoli, Claudio. “Interpreting and Technology: The Upcoming Technological Turn.” *Interpreting and Technology*, by Claudio Fantinuoli, Language Science Press, 2018, pp. 1–12.

Gile, Daniel. “The Efforts Model for Interpreting .” *Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training “*. John Benjamins Publishing Company, 1995.

Kıncal, Şeyda, and Enes Ekici. “Reception of Remote Interpreting in Turkey: A Pilot Study.” *RumeliDE Dil Ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, vol. 21, Dec. 2020, pp. 979–990., doi:10.29000/rumelide.843469.

Moser-Mercer, Barbara. "*Remote Interpreting: Issues of Multi-Sensory Integration in a Multilingual Task*." *META*, vol. 50, no. 2, 2005, pp. 727-738, https://doi.org/10.7202/011014ar. Accessed 8 Nov. 2022.

Mouzourakis, Panayotis. (1996) “Videoconferencing: techniques and challenges”. *Interpreting* 1 (1), pp.21–38.

Özdemir, Emine. *Sözlü Çeviride Çeviri Teknolojileri: Çevirmenlerin Teknoloji Algısı ve Teknoloji Kullanımı. 2022.* İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çeviribilim Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Waliczek, Bartosz. (2002). “Conference interpreting: Focus on relay”.

Zeynep Melissa Seyfioğlu

2020’de Ege Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık (İngilizce) Bölümünde lisans eğitimini tamamlamış, Ağustos 2022’de Dokuz Eylül Üniversitesinde Mütercim ve Tercümanlık (İngilizce) Bölümünde yüksek lisans eğitimine başlamıştır. Yüksek lisans eğitimini sürdürmektedir. Haziran 2020’den beri sözlü çevirmenlik yapmaktadır.

Şeyda Eraslan Kıncal

2002'de Hacettepe Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık (İngilizce) Bölümünde lisans eğitimini, 2005'te DEÜ Mütercim ve Tercümanlık (İngilizce) Bölümünde yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. Doktora derecesini Rovira i Virgili Üniversitesi Çeviribilim ve Kültürlerarası Çalışmalar programından 2011 yılında almıştır. 2004'ten bu yana DEÜ Mütercim ve Tercümanlık Bölümünde çalışmaktadır. Çalışma alanları konferans çevirmenliği, toplum çevirmenliği, Sözlü Çeviri Çalışmaları, sözlü çeviri eğitimidir.